

ADVIESNOTA voor burgemeester en wethouders

Openbare besluitenlijst

Zaaknummer: 49749-2022

Medewerker	:	Gerald Grashof
Team	:	Directie
Datum	:	19 oktober 2022
Portefeuillehouder	:	Y.P. van Maastricht

<p>BIJLAGEN:</p> <p>☒ Memo van crisisbed naar echte woning 49846-2022</p>
<p>AFSTEMMING MET</p> <p>☒ Actief openbaar</p> <p>☐ Niet actief openbaar</p> <p>☐ Actief openbaar, eerst contact met steller van deze adviesnota</p>
<p>ONDERWERP</p> <p>Van crisisbed naar echte woning</p>

BESLUIT burgemeester en wethouders

1. Akkoord gaan met het instellen van een Bestuurlijke Kopgroep WIJS in IJsselland voor een gezamenlijke aanpak van de hindernissen en belemmeringen bij het realiseren van woonruimte voor statushouders en andere woningzoekenden.
2. Akkoord gaan met de opdracht voor en samenstelling van de Bestuurlijke Kopgroep WIJS:

SAMENVATTING

Alle gemeenten in de regio IJsselland streven er naar om zo snel mogelijk alle (crisis)noodopvangplekken voor asielzoekers te kunnen beëindigen. Om dit te kunnen bereiken is in onze regio vooral een snellere uitstroom van statushouders uit bestaande AZC's nodig. En daarvoor is op korte termijn, structureel meer beschikbare woonruimte noodzakelijk, net zoals dat voor vele andere woningzoekenden geldt. Gelukkig zijn er op het gebied van versneld bouwen van (flex)woningen (en tussenvoorzieningen) al vele plannen en ambities. Maar bij het realiseren van deze plannen lopen gemeenten vaak tegen dezelfde belemmeringen en hindernissen aan. Dat is voor alle woningzoekenden enorm frustrerend, maar in de asielketen heeft dit óók tot gevolg dat de dreigende overloop in Ter Apel niet wordt opgelost en daarmee gemeenten belast blijven met de organisatie van crisisnoodopvang. In het Bestuurlijk Afstemmingsoverleg van 12 oktober is de wens uitgesproken om de hindernissen en belemmeringen bij het realiseren van extra woonruimte zo krachtig mogelijk gezamenlijk aan te pakken. Het voorstel is om alle noodzakelijke partijen aan één tafel te zetten in één kopgroep "Woonversneller IJsselland" (WIJS). De 11 colleges in IJsselland wordt gevraagd om in te stemmen met het instellen van deze kopgroep en de bijbehorende opdrachtformulering en samenstelling.

INLEIDING

Sinds begin 2022 vangen alle gemeenten in IJsselland, met grote inspanning van verschillende organisaties, vele vluchtelingen op. Niet alleen Oekraïners hebben gastvrij onderdak gevonden, maar sinds deze zomer heeft elke gemeente inmiddels al één of meerdere vormen van crisishulpverlening ingericht of staat dit in de planning. Met name het organiseren van crisishulpverlening heeft vaak een ontwrichtende werking in de omgeving. Locaties moeten snel beschikbaar worden gesteld, omwonenden voelen zich overvallen, allerlei afdelingen draaien overuren, enz. Kortom veel inspanningen voor relatief erg korte-termijn oplossingen. Om uit deze slepende crisissituatie te komen zijn zo snel mogelijk structurele oplossingen noodzakelijk.

Veel verschillende partijen zijn nodig voor deze structurele oplossing en daar wordt op allerlei manieren aan gewerkt. Zo wordt er landelijk gekeken naar een uitbreiding van aanmeldcapaciteit, structurelere financiering van COA en IND, sneller uitzetten van uitgeprocedeerde asielzoekers, enz.

De bijdrage die van alle gemeenten wordt gevraagd bestaat uit twee opgaven:

1. Zorg voor voldoende AZC-plekken, conform het officiële capaciteitsbesluit van het ministerie. (landelijk wordt op dit moment niet voldaan aan deze opgave, in de regio IJsselland voldoen wij hieraan wel).
2. Zorg voor voldoende uitstroom van statushouders uit AZC-plekken, conform de gebruikelijke halfjaarlijkse Taakstelling Huisvesting Statushouders (zowel landelijk als in onze regio voldoen we niet aan dit deel van de opgave).

Ondanks alle inspanningen van vele betrokken partijen lukt het de meeste gemeenten in IJsselland steeds moeilijker om statushouders te huisvesten. Dit heeft een rechtstreekse relatie met het tekort aan woningen waar ook vele andere doelgroepen last van hebben. Als statushouders niet kunnen uitstromen uit AZC's leidt dat rechtstreeks tot de (dreigende) overloop in Ter Apel die we inmiddels al enkele maanden kennen in de vorm van de "asielcrisis of opvangcrisis".

Op 28 september 2022 is er een speciaal BAO georganiseerd waarbij met verschillende betrokken partijen een open gesprek is gevoerd over de stappen die nodig zijn uit deze 'asielcrisis' te komen. De oplossing ligt, zoals eerder geschetst, vooral aan het eind van de keten; het realiseren van voldoende huisvesting van statushouders. Wethouders wonen, woningcorporaties en de provincie hebben samen met de burgemeesters van gedachten gewisseld over de oplossingsrichtingen. Deze gedachtenwisseling heeft geresulteerd in de notitie "Van crisisbed naar echte woning" (zie bijlage). Deze notitie is in het BAO van 12 oktober door de burgemeesters besproken. Daar hebben de burgemeesters besloten het instellen van de bestuurlijke Kopgroep Wijs als besluit voor te leggen aan de eigen colleges.

De opdracht voor de Bestuurlijke Kopgroep Wijs is:

- Zorg dat gemeenten optimaal gefaciliteerd worden en niet allemaal het wiel opnieuw hoeven uit te vinden bij de realisatie van hun ambities
- Breng obstakels in beeld en los ze op: ga met betrokkenen die een (deel van) de oplossing kunnen bieden om tafel en probeer (onorthodoxe) oplossingen te vinden met elkaar
- Verbind de bestaande overleggen op de terreinen van wonen en de asielketen
- Escaleer waar nodig naar landelijke gremia

De Bestuurlijke Kopgroep WIJS wordt namens het BAO getrokken door burgemeester Yvonne van Mastrigt (Olst-Wijhe) en zal verder bestaan uit deelname namens de provincie, een wethouder Wonen (namens het bestuurlijk overleg Wonen), een wethouder Sociaal (vanwege de verbinding met o.a. inburgering), een directeur-bestuurder namens NoWoZo (woningbouwcorporaties) een bestuurder van de Vereniging van Nutsbedrijven en Jeroen Hatenoer (lid Provinciaal Aanjaagteam wonen, lid landelijk Expertteam Wonen en verbonden aan de RVO). De bestuurlijke kopgroep wordt ondersteund door een ambtelijke kopgroep.

BEOOGD RESULTAAT

Door verschillende krachten te bundelen beogen de gemeenten in IJsselland sneller, daadwerkelijk woonruimte te realiseren, zowel voor statushouders als voor andere woningzoekenden. De 11 individuele gemeenten bundelen zowel de krachten tussen de verschillen bestuurlijke tafels (o.a. BAO en bestuurlijk overleg wonen) als de samenwerking met relevante andere partners zoals de woningbouwcorporaties..

KADER

Bestuurlijk afstemmingsoverleg regio IJsselland.

ARGUMENTEN

1.1 Het opvangen van asielzoekers (noodopvang) is in basis een taak van het COA. Dit betreft namelijk mensen van wie de asielaanvraag nog in behandeling is en die gedurende die looptijd onderdak krijgen in een AZC. Het organiseren van crisisnoodopvang voor asielzoekers is een verantwoordelijkheid van de gemeenten, maar deze term wordt momenteel opgerekt. Een duidelijke scheiding tussen taken COA en gemeenten is van belang, waarbij het beheer van noodopvanglocaties daarmee feitelijk een oneigenlijke taak voor gemeenten is.

1.2 Het zorgen voor huisvesting van statushouders is wél een taak van gemeenten. Dit zijn namelijk mensen die een verblijfsvergunning voor Nederland hebben gekregen en die bij voorkeur zo snel mogelijk moeten en willen beginnen met hun inburgering en integratie in Nederland. Al vele jaren krijgen gemeenten elk half jaar een zgn. "Taakstelling Huisvesting Statushouders". Door het woningtekort in Nederland verloopt het huisvesten van statushouders ook in onze regio steeds moeizamer, waardoor er op dit moment landelijk gezien ca. 17.000 statushouders onterecht een AZC-plek bij het COA bezet houden.

2.1 De Bestuurlijke Kopgroep WIJS is ondersteunend aan de realisatie van bestaande plannen en ambities en daarmee aan bestaande overlegstructuren. Zij inventariseert obstakels en belemmeringen om bestaande opdrachten en ambities op het gebied van woningbouw en huisvesten statushouders zo snel mogelijk te realiseren.

Kantttekeningen

1. Alleen regionale inspanning lost het landelijk probleem niet automatisch op. Pas als alle provincies en regio's voldoende AZC-plekken leveren en alle gemeenten voldoen aan hun Taakstelling Huisvesting Statushouders is voldaan aan belangrijke voorwaarden voor het kunnen beëindigen van crisisnoodopvang. Als de gemeenten in IJsselland beide opgaven wél weten te realiseren kan IJsselland op de landelijke tafels uiteraard oproepen om de nog benodigde crisisnoodopvang vooral te laten organiseren door regio's die één of beide opgaven nog niet voor elkaar hebben.

2. De notitie in de bijlage is besproken in het BAO, maar niet vastgesteld. Met name over de haalbaarheid van het voorstel om de taakstelling voor de tweede helft 2023 per 1 april te realiseren (ipv de al bestaande reguliere datum van 1 juli) wordt verschillend gedacht. Gemeenten laten elkaar vrij in het al dan niet aanscherpen van deze termijn, in de wetenschap dat dit direct invloed heeft op de termijn waarop de crisisnoodopvang kan worden beëindigd. Het is duidelijk dat hier sprake is van communicerende vaten.

Voor de voorgestelde doelen A t/m D uit de bijlage geldt hetzelfde. Deze beschreven doelen maken dan ook geen deel uit van het nu te nemen collegebesluit.

Inkleuring van de gemeente Olst-Wijhe in relatie tot de inhoudelijke doelstellingen.

- A) We maken voor 1 december een concreet plan om voor 1 april 2023 de taakstelling huisvesting statushouders eerste halfjaar 2023 te realiseren (inclusief eventuele achterstand taakstelling 2022) (korte termijn).

Duiding situatie Olst-Wijhe

We lopen voor op de taakstelling 2022 en in dat opzicht voorzien wij geen problemen met de invulling van de taakstelling voor het eerste halfjaar 2023. Voor ons houdt dat concrete plan waarschijnlijk niet meer in dan goede afspraken te maken met SallandWonen over het halen van de taakstelling. Feitelijk ligt dat ook al in onze prestatieafspraken vast. Een grotere claim op de reguliere sociale huisvesting kan wel tot meer

gemor leiden, zowel vanuit de samenleving als vanuit de huurdersorganisaties. De druk op de sociale huisvesting is groot en de slaagkansen beperkt. Extra toewijzingen aan statushouders maakt dat die woningdruk nog groter wordt. Tijdens het opstellen van de prestatieafspraken is dit spanningsveld al wel eens benoemd

B) We realiseren en versnellen de bouw van Flexwoningen in 2023/ 2024 (middellange termijn).

Duiding situatie Olst-Wijhe

We lopen voorop met de realisatie van Flexwoningen, 76 in totaal. Wij denken daarmee ruimschoots te kunnen voldoen.

C) We realiseren regiobreed voldoende Tussenvoorzieningen in 2023/2024 (middellange termijn).

Duiding situatie Olst-Wijhe

Het gaat hier om een regiobrede opgave. Het lijkt dat we die opgave in algemene zin kunnen onderschrijven. Wat het concreet betekent is nu moeilijk te zeggen.

D) We zorgen voor structurele inbedding van de opgaven op het gebied van Vluchtelingen in de lokale Woonzorgvisies (1 januari 2024) en de regionale Woondeal (2030, lange termijn).

Duiding situatie Olst-Wijhe

We zijn bezig met een uitvoeringsprogramma bij de Woonvisie. Daarin zullen we ingaan op het thema Woonzorgvisie. Onduidelijk is nog hoe we dit gaan beleggen. Daarnaast beraadt de provincie zich of zij een rol kunnen spelen bij het opstellen van Woonzorgvisies. Wordt vervolgd dus. De regionale Woondeals zijn nu al volop in de maak. De provincie is daarbij overigens in de lead.

DRAAGVLAK

De inhoudelijke doelstellingen zijn min of meer ingebed in onze doelstellingen (zie hiervoor).

DUURZAAMHEID

Niet van toepassing.

RISICO'S (financieel/juridisch)

Niet van toepassing.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

Op dit moment geen concrete financiële consequenties als gevolg van dit besluit.

AANPAK/UITVOERING

Als de colleges instemmen met het instellen van de Bestuurlijke Kopgroep WIJS zal onder aansturing van de bestuurlijk trekker Yvonne van Mastrigt de bemensing van de kopgroepen worden geregeld. De bestuurlijke kopgroep begint met het inventariseren van de grootste – bestaande - knelpunten en gaat op zoek naar oplossingen én naar de spelers die nodig zijn om die oplossingen te realiseren. De hulpconstructie is naar verwachting maximaal één jaar nodig. Als het lukt om voldoende woningen te realiseren waardoor statushouders weer volgens de taakstelling gehuisvest kunnen worden, is er niet alleen geen (crisis)noodopvang meer nodig, maar ontstaat er ook meer rust op de woningmarkt voor alle woningzoekenden.